

BRZONOŽEC IN PUŠČICA

Povest iz dobe, ko je Tekumze štel dvanajst let
Napisal Fric Steuben

Bratec in sestrice sta si znala dobro razlagati, kaj vse to pomeni. Šla je novica po vsem taborišču, da je Usnjena ustnica zahteval, naj se čimprej skliče zbor vseh pripadnikov šavanskega rodu. Tam bo zahteval, da mu izročijo oba bela otroka. Starec je bil prekanjen in je vedel, da bo na javnem zborovanju tisto, kar terja, prej izsilil, kakor v svetu starešin. Starešine se niso tako lahko predajali strastem kakor preprosti bojevniki. Usnjena ustnica je bil med svetovalci rodu star mož, kakor so bili stari vsi ostali. Spoštovali so ga, toda ne preveč in v ožjem krogu se je dalo starcu laže odgovarjati kakor pred velikim zborom. Kaži pred narodom so morali tudi starešine izkazovati starcem enako spoštovanje kakor mladi bojevniki, če so hoteli, da se starost med narodom splošno spoštuje.

Tako je računala Usnjena ustnica. Kornstalk pa je spregledal njegove nake. Kakorkoli, treba je bilo izpolniti njegovo željo. Kot mož, ki ni hotel po nepotrebnem zavlačevati nujnih reči, je Kornstalk razposlal glasnika, ki je oznanil, da bo zborovanje naslednje jutro.

Nastopil je odločilni dan. Klicar je šel kakor vsako jutro po taborišču. Tokrat ni bil klicar nihče drugi kakor sam Kornstalk, vrhovni poglavar.

Njegov močni glas je donel po ulicah taborišča kakor starinski rog. Ko je začel klicati, so bili fantje že vsi budni. Napeto so čakali, kaj bo vendar povedal. Otroci so bili vsi na strani obeh mladih belokožcev Brzonožec in Bela puščica sta bila ljubljenca šest, deset in štirinajstletnih. Seveda pa nihče izmed njih ni vedel kaj pametnega svetovati. Vsi so samo mrko in žalostno čutili, da sta beli bratec in sestrice pogubljeni.

Kornstalk je stopal po ulicah taborišča. Sonce je bilo prav kar poševno

posijalo preko gajev na vzhodu. V šotorih je bila še vse tiho in mračno. Indijanski glavar je stopal, ovit v mogočen plašč iz bivolje kože, počasi proti velikemu svobodnemu prostoru, kjer je pozdravil sonce:

— Nanabočo, mogočni naš bog, ti se odpravljáš na lov. Pošiljšáš sulice svojih žarkov v lovišča svojih otrok. Veliki lovec Nanabočo, veliki bojevnik Nanabočo, bodi v ponos svojim rdečim otrokom!...

Potem je nastopil veliki bojevnik šavananov svoj obhod skozi vas, da pouči fante:

— Čujte, — o čujte, — čujte, šavanski mladeniči!

Trikrat je ponovil svoj vzklik. In vsepovsod po taborišču so prisluhnili m'adi fantje, ki jih je takole učil vrhovni poglavar Kornstalk:

— Megisovon, vladar podzemlja, ki je otrokom Manitus sovražen, je hotel porubiti narod, čigar totem je fazan. Pristulil se je v deželo losovih ljudi, splazil se je v šotor nekega bojevnika in mu je ponoči ukradel tomahavk. Nato se je skrivno splazil v deželo fazanjega rodu, prežal je na križiščih, dokler ni zadel na dva moža, ki sta bila brez orožja. Pohil ju je in pobegnil. Samo ukradeni tomahavk je pustil pri obeh mrtvecih. Trunli so našli fazanji ljudje so našli tudi tomahavk in so spoznali, da je to bojna sekira onih ljudi ki imajo v svojem totemu losa. Vsi vi veste, da sleherni bojevnik vreže v orožje svoj totem. Fazanji ljudje so se posvetovali in sklenili maščevati oha umorienca. In ker je bil zločin storjen sredi miru, so sklenili poplačati zločinsko dejanje s hudim činom. Narodu, ki ima v svojem totemu losa, niso pos'ali nobenega sla, temveč so se podali na pohod z vso svojo silo, kren'lo je več sto bojevnikov na nečisto sled... Toda Nanabo-

čo, ki varuje meje, je bil priča Megisovonovega zločina. Kot veliki lovec jim je stopil naproti, vendar ga niso spoznali. In jim je pripovedoval, kaj vse je bil videl. Tedaj se je jelo fazanje ljudstvo obotavljati, starešine so svetovali mir, toda mladi so za vsako ceno terjali maščevanje zavoljo obeh umorjencev. Slednjič so sklenili poslati sle k narodu losa. Losov narod se je močno prestrašil, ko je zvedel za nevarnost, ki mu preti. Prosil so, naj jim vendar pokažejo tomahavk, ki je bil najden pri obeh umorjencih. Tako se je zgodilo in potem so brž dognali, da se mudi mož, čigar last je tomahavk, že dolge mesece na velikih ravninah zapada. In tako se je izkazalo, da ni on morilec. Kljub temu pa je bil kaznovan, kajti bojevnik ne pusti orožja na takem kraju, kjer mu ga lahko kdor koli ukrade. Losji ljudje so tudi plačali fazanjemu narodu odškodnino Megisovon, ki prebiva pod zemljo, je prisluškoval posvetovanju možkih. Njegova jeza je bila velika, pustil je, da se je stresla zemlja, ker se mu je načrt izjalovil. Toda veliki lovec Nanabočo je udaril z nogo ob tla in ga je prisilil k molku. Njegov glas je bil tako mogočen, da se je Megisovon potulil globoko pod zemljo. Zemlja se je takoj umirila in se ni več zamajala kakor prej. Toda bilo je storjenega že mnogo zla, kajti takrat so nastali hribi in doline in iz zemeljske globine so bruhnili na dan potoki in jezera in so preplavili deželo. Ali Nanabočo je vodovju uravnal pot, da ni napravilo posebne škode...

Tako je govoril vrhovni poglavar. Povzdignil se je glas:

— Čujte, o čujte, o čujte, šavanski mladeniči: kaj naj koristi posvet z divjimi srci in pohlepnim želodcem? Neobrzdani pogum ne uniči sovražnika, marveč pogubi lastno življenje. Poslušajte besede, ki jih je govoril Nanabočo, ko je uničil Megisovonov naklep. Nanabočo je takrat rekel: »Preden izkopljete sekiro maščevanja, tedaj se dolgo obotavljajte in dobro preudarite, če ni boljše, da nustite sekiro v jami, kjer mirno počivate!«

Vse to, kar je govoril veliki poglavar Kornstalk, je bil nenavaden nauk, mračen in šavanskim fantom težko razumljiv. Zavoljo tega je vrhovni poglavar izgovoril poslednji stavek, ki je vseboval nasvet indijanskega hoga. štirikrat zapored, vsakokrat v drugo

smer taborišča. Zakaj je izgovoril ta nasvet tako glasno? Večji fantje so ga razumeli in so bili veseli. Kornstalk se ni strinjal s tem, da bi kdor koli pokončal oba bela otroka. Toda zakaj je povzdignil glas, da je donel kakor glasnikov veliki boben? Mar je želel, da ga ne čujejo samo mladeniči, marveč tudi bojevniki, ki večidel še spijo? Mar je hotel Kornstalk zavpiti lenobnim spalcem Nanabočov nasvet v ušesa in tja doli v globino želodca?

Kdor si je želel rešitev obeh mladih belokožcev, je lahko spet črpal nekaj upanja. Fantje so sedeli na svojih ležiščih in so zvesto poslušali Kornstalka. Zdaj so se spet vlegli in so premišljevali o tem, kar so bili pravkar čuli. Danes bo veliko zborovanje ob takih dneh ni jutrnjega teka.

Kornstalk se je vrnil v svoj šotor. V taborišču je bilo spet vse mirno. Jutrnje megle so se vlažno razprostirale nad kotlino, sočice še ni prodrla skozi nje. Zatorej je narod rajši še ostal v vlgamu.

Zdajci se je v nekem šotoru nekaj zganilo. Drobna, bistra fantovska glavica je previdno pogledala iz šotora, dvojne sokoljih oči se je razgledalo naokrog. Potem je stopil mladenič iz šotora.

Bil je Mali lovec. Še enkrat se je ozrl naokrog, potem je brzel tja proti šotoru, v katerem je spal Dvojni orel. Ni ga bilo treba dolgo klicati. Rod mladih gorskih levov je pač bil izmed vseh najbolj vznemirljen. Vsakdo izmed teh mladcev je upal, da bo Tekumze že še našel primerno sredstvo, da reši oba mlada belokožca. Mali lovec je kliknil Dvojnemu orlu le nekaj kratkih besed, potem je šinil dalje. Stekei je k Volčjemu sinu in k Fantu z drevesa. Nato je še Letečemu oblaku in ostalim kliknil isto:

— Tekumze vas kliče na prostor naše zveze. Pokonci, stecite tja k reki!

Medtem se je vlačila megla nad konicami šotorov in so straže na obrobju taborišča zmražene še enkrat podpihale žerjavico. To je bila najbolj mrzla ura vsega dneva, to je bila ura, ko je zlobni Megisovon še enkrat zbral vse svoje sile in ves mraz, da bi se postavil Nanaboču po robu.

To uro so se plazili fantje okrog šotorov, bili so spretni in previdni, da jih ne bi nihče opazil. Tekumzeju so videli v Brzonožčevi družbi že daleč

spredaj in tudi Bela puščica je tekla nizdol po pobočju. Straže so seveda videle vso mladež. Toda kaj so jim hotele, — naj počne mladež, kar jo je volja, posebno, če je tako zgodaj pokonci.

Poskakali so v reko, potem so tekli po bregu, v zavetju dreves, k visoki platani. Tu so se zbrali. Posedli so v krogu, bili so tihi, kajti vsi so čutili, da se je zdaj približala preizkušnja njihove stanovitnosti in zvestobe.

Tekumze se ni dolgo obotavljal. Ko je Mali lovec skočil v krog — bil je poslednji: toda tokrat, je bil opravičen — je Tekumze videl, da se iz vasi že podajajo prve žene k reki. Se nekaj trenutkov in življenje v taborišču se razmahne kakor sleherno jutro. Tekumze se je dvignil. Pri nogah mu je ležal srebrnosivi gorski lev. Vrnil se je bil z nočnega lova, žejo si je bil ohladil pri reki in je zdaj ležal miren in spokojen ob svojem gospodarju. Zdaj pa zdaj se je obliznil s svojim dolgim, ozkim jezikom, da je posnel nekatere krvave kaplje, ki so mu še visele na gobcu kot preostanek srebanja krvi mladega jelena... Levo in desno od Tekumzeja sta sedela Brzonožec in Bela puščica. Oba sta bila blede in vznemirjena. Saj res ni malen-

kost zreti smrti v oči! Tekumze je rekel svečano — in prvokrat so vsi čutili, da ni igra ne posnemanje kar se zdaj godi — Tekumze je govoril:

— Bratje, prijateljski bojevniki! Ze večkrat smo preizkušali svojo stanovitnost, dali smo si žareče igličje na roke in naše ustnice niso vztrepetale. Dali smo se po hrbtih izbičati s smrekovim vejevjem in nismo zaječali. Pozimi smo si položili velike kose ledu na prsi in smo se smejali, čeprav nas je prešinjal Megisovonov mraz. To so bile preizkušnje naše vzdržljivosti. Zdaj je prišel dan, ko ne gre samo za preizkušnje. Zdaj je v nevarnosti življenje bojevnikov, ki pripadajo našemu rodu. Bratje, prijateljski bojevniki, naša dolžnost je, da življenje zaščitimo, ali pa da sami umremo!...

Mladenič je govoril te besede svečano resno. Oči so mu sijale, obraz je bil svetel. Tekumzeja je prevzela plemenitost. Fantje so občudujoče strmeli vanj. Samo Dvojni orel je vzrožil:

— Mar hočeš biti med pogubljenimi, ki se uprejo svojemu narodu? Mar hočeš kljubovati svetu starešin in se boriti zoper svoj narod? Tebe in vse nas bodo izključili, potem pa lahko gremo k sovražnikom beračit, naj nas sprejmejo medsel (Dalje prihodnjič)

GRBINC JOZE:

Hribarjevi z Jelenja

Na obzorju so se stiskali drug k drugemu številni dimniki. Iz vseh je valovil gost dim in sipal po vsem okolišju dušeče ozračje.

Mala Pepca je zakašljala.

»Tudi mene kar duši«, je potožil Francelj. Tu je res dosti hiš in veliko ljudi. Doma na Jelenjem pa smo bili sami in zrak je bil tak, da si trikrat potegnil vase, pa si bil sit, čeprav ni bilo nič drugega zajtrka.

Tudi Hribarico je praskalo in dušilo v grlu.

»Ti boš šele revček, ti Tone. Tebi pa bo še tega slabega zraka primanikovalo, ker boš moral z rovnico v podzemlje.« ga je pomilovala žena.

Hribar je molčal čez čas pa je dejal: »Delo bo hudo, zaslužek pa bo dober. Brž, ko si bomo privarčevali toliko denarja, da bomo lahko popravili našo hišo na Jelenjem, dokupili nekaj zemlje in najpotrebnejšo živino, pa bomo dali tem krajem slovo in se vrnili domov.«

»Saj res, tale prah ni za naša slovenska grla,« je primaknil Francelj.

»Glejte, nikjer nobenega pašnika ni tukaj. Kam neki ženejo vestfalski pastirji živino na pašo?« se je zanimal fant.

Nobenega odgovora ni dobil zvedavi fant.

Nihče ni hotel načenjati pogovora in odpirati novih ran.

8. Slovan povsod brate ima.

Mnogo novega so jim prinesli naslednji dnevi. Sprva so se hranili v kantini. Dolge vrste miz! Hrano so jim nosili tako naglo, da si moral kar sprotni metati v se. Treba je bilo hiteti, kajti že so čakali novi na prostore za mizami.

Pri Hribarjevih se je pogosto oglašal Križaj, ki jih je sprejel prvi in jih je uvajal v nov način življenja. Še bolj so ga vzljubili, ko so zvedeli, da je tudi doma z Dolenjskega.

»Kakor angel varuh je tale dobri

Križaj,« ga je pohvalila nekoč Hribarica.

»Vidiš, da so povsod dobri ljudje na svetu,« je veselo pritrdil mož.

»Slovan povsod brate ima,« je dodal Francelj. »Tako smo se učili že doma, in zdaj vidimo, da je res!«

9. Delo v rovu je naparno

Novo življenje je zajelo Hribarjeve. V rudarskem revirju so našli še mnogo drugih rojakov. Križaj jih je povabil in so se vpisali v Jugoslovansko delavsko društvo.

Hribar je hodil redno na delo. Ob plačilnih dnevih je prinesel domov vedno ves zaslužek.

Mica je znala varčevati. Tudi mož je bil sila štedljiv in ni zapravil nobenega nepotrebneega beliča. Vsi so imeli edino, veliko, glavno željo: čim preje prihraniti toliko, da bi se lahko vrnili domov na Jelenje in si tam obnovili domačijo. Hribar je večkrat dejal: »Res se tu dosti zasluži, o, pa koliko tudi tpiimo v jamah. Ne vidimo ne sonca, ne neba. V rovih je vroče in delo je hudo. Kdor bi pri nas doma tako hudimano garal, bi tudi lahko več zaslužil, kakor je potrebno za navadno življenje.«

10. Domača beseda na tuji zemlji.

Mirno in brezskrbno so potekali dnevi Hribarjevim in vsem ostalim v koloniji. Pepca in France sta obiskovala nemško šolo. Ko pa so nekateri rudarji ustanovili poseben slovenski tečaj za svojo deco, je vpisal vanj tudi Hribar svoja otroka.

Sila ponosen je bil na oba svoja otroka Hribar, ko sta nastopila na proslavi 1. decembra, ko praznuje Jugoslavija svoj praznik Zedinjenja. Pod vodstvom preprostega rudarja — samouka se je naučila slovenska mladina, bivajoča daleč na tujem domačih pesmi, ki jih pojo srečni rojaki ob Savi, Dravi, Muri in Kolpi.

Prav nobeno oko ni bilo suho, ko je četa mladih pevcev zapela ob spremljevanju harmonike venček domačih in posebej ze tisto:

»Tam dol' na Dolenjskem je zdravje moje« ...

Tisti večer je bil Hribar židane volje. Z ženo Mico sta si privoščila nekaj vrčkov. Francelj in Pepca pa sta dobila malinovca.

Vsi so trkali na zdravje in srečo, do dna pa so zvrnili čaše, ko je družba naših zvestih delavcev napila na procvit domovine Jugoslavije.

»Prav lepo in prisrčno smo praznovali rojstni dan naše Jugoslavije,« so dejali naši izseljenci, in tako so pisali o svečanosti tudi nemški listi.

11. Slovenske knjige so prišle

»Mama, mama!«, sta prišla neko popoldne France in sestra vsa srečna s slovenskega tečaja. »Glejte, to le sva dobila v šoli«, in sta mahala z mladinsko knjigo.

Potem sta začela razlagati, da so dobili iz Jugoslavije zaboj knjig ki jih je zbraja slovenska mladina za svoje bratce izseljence in sestrice izseljenke. Zdaj so knjige dospеле na Vestfa'sko in so jih razdelili med otroke naših rudarjev.

To je bilo odtlej v koloniji med našo mladino veselja. Zdaj so krožile slovenske knjige iz rok v roke iz družine v družino. Tiskane črke so prinesle novih vezi med domovino in Vestfal'sko. Francelj, ki je prečital knjigo, se je zamislil. V knjigi je bila povest o pastirju Poldetu. Joj, kako je požiral doživljaje mladega fantiča naš Francelj! V duhu je skakal za njim po smrekah, ko je podil veverice. In potem spet v gozdu, ko je iskal jurčke. Užival je s Poldetom, ko je nanosil dračja in je zakuril ogenj. Pa so prišli še drugi pastirji in so prinesli krompirja in kostanja in se je začela na pašniku prijetna pojedina.

France je čital tiste prizore spet z nova in z nova.

»Tako je bilo včasih na Jelenjem, ko smo pasli in preživljali prelepe dneve.«

Svoje misli je razodel sestrici in materi.

12. Misli uhajajo v rodni kraj.

Vsi so bili edini: »O, da bi se kaj kmalu vrnili domov in uživali spet vse ono, kar ima Jelenje.

»Koliko časa bo moral šc oče v rov na delo, da se bomo vrnili lahko domov?« je vprašal resno Francelj.

»Še kako leto, če bo šlo vse po sreči,« mu je pojasnila mati.

Francelj in Pepca sta razigrano tlesknila z rokami, ko sta začula veselo

vest z materinih ust. Zvečer pa se ni sta dala spraviti v posteljo. Vztrajala sta, da počakata očeta, ko se vrne z rova. In res je prišel! S svetilko v rokah se je vrnil kasno ponoči, ko je opravila njegova skupina delo, domov. Zunaj je brilo in veter je tulil. Mica je ponudila izdelanemu možu najprej čaja, da si je ogrel premle ude in telo. Začuden je pogledal na sinka in hčerko, ki sta ga pričakovala ob štedilniku. Nato sta planila okrog vratu: »Hvala oča, da si že toliko prigaral in bomo že čez dobro leto odšli domov na Jelenje. Francelj in Pepca sta ga hvaležno poljubljala.

Očeta je še močno prevzela neobičajna nežnost njegovih otrok. Takega poljubovanja ni bil vajen. Tisti trenutek je čutil, da sta mu mala dva res hvaležna. Spoznal je, da si res želita v rodno vas.

»Ej, to bo fletno doma, ko bomo začeli popravljati hišo in bomo dokupili še nekaj zemlje. Francelj in Pepca pa bosta pomagala pri delu. Ata bo truden od dela v nemških rudnikih. Bosta pa morala vidva bolj zgrabiti in jaz vama bom seveda pomagala,« je bodrila mati in je nato tudi sama oba otroka objela.

»Hudimano bom pomagal, le poglejte kako sem že močan,« je okorajžen prijel fant sestro Pepco za pas in jo je dvignil visoko pod strop.

»Ja, to sta se potegnili oba naša, odkar smo ta leta z doma. Sosedje se jima bodo kar čudili, ko nas bodo spet ugledali,« je pritrdil oče ponosno.

Mati je pristavila na štedilnik še ponev čaja. Presrečna Hribarjeva družina ga je ob spominih na domače kraje in na skorajšnjo vrnitev složno srebal. Šele pozno v noč je ugasnila pri njih luč in še v spanju so jim hitele misli daleč na jug ob Savi in po Jelenjem.

Tisto noč je vsa četvorica preživela v sanjah na vrenovljeni in povečani domačiji na Jelenjem.

13. Nesreča ne počiva

Strela z jasnega neba ne udari tako naglo v čredo belih ovac sredi travnika, kakor je šla skozi ves rudniški revir zlovesčča novica: v šahtu je nastala eksplozija!...

Od hiše do hiše, od ust do ust so šle strahotne besede:

Eksplozija!...

Vneli so se treskavi pilin!...

Sunki so spodnesli lesene opornike!...

Plasti zemlje so se zrušile!...

Nekatere delavce je zakonala zrušena zemlja!...

Druge delavce je zasulo v rovih in nimajo izhoda!...

Prvi so že mrtvi, drugi so skoro gotovo zapisani smrti!...

Take novice krožijo po revirju.

Zene in otroci se zbirajo pred vhodnim rovom.

Čakajo na poročila iz podzemlja. Pa ni še nobene točne vesti.

Množica pred rovom se veča. Zene in otroci so objokani. Možje in očetje teh so v rovih. Njih usoda še ni znana.

Otirajo si solze in s strahom pričakujejo poročil. Ustne jim tiho šepčejo. Molijo za življenje očetov in mož, ki so globoko pod njimi.

Ure teko in množica narašča.

V tistem nastane pri onih, ki so stali tik pred rovom, nemir.

Prvega so prinesli iz jame: »Mrtev je!«

»Kdo je?« »Čigav je?«, gre od ust do ust.

»Janez Megla. Oče štirih otrok,« švigne sporočilo med množico.

Pet krikov preseka tišino. Pet grl obupno zaplaka. — Meglova žena in štirje otroci.

Nesrečnikova žena se zgrudi sredi množice, k njenim nogam pokleknejo otroci. Sirote brez očeta. Edino mati jim bo zdaj v oporo.

Čez nekaj časa prineso iz rova novo žrtev. Nekega Poljaka.

Oče je zakopan v zemlji...

Še ducat drugih prineso iz jame. Opečeni so vsi, plin jih je osmodil. Drugi imajo težke rane zaradi spodkopane zemlje in udarcev padajočih brun.

»Kje je naš? Rudarja Hribarja še ni?«

Mica, Francelj in Pepca begajo pred rovom in sprašujejo, kje je njihov oče. Med prvimi, ki so jih prinesli iz rova ga ni bilo.

V tistem prineso iz rova vsega ožganega soseda Križaja.

»Kje je moj Tone?«, vpraša skozi solze obupana Hribarica.

(Dalje prihodnjik)

Polet na Mars

Na zvezdnatem nebu vzbujajo zanimanje zvezdoslovcev predvsem zvezde premičnice. O njih vemo v glavnem, da krožijo okrog solнца in istočasno tudi okoli svoje osi, da nimajo svoje svetlobe, imajo pa svoje ozračje. Najvažnejše so: Merkur, Venera, Zemlja, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun in Mars.

Med temi je spet Mars zadnja leta budil pozornost tudi izven krogov zvezdoslovcev. Mnogi romanopisci so v svojih romanih z bujno domišljijo opisali potovanje z Zemlje na Mars. Za potovanje skozi vesemirje so uporabili največkrat na poseben način zgrajene rakete. Njih junaki so pristali na Marsu, našli tam življenje podobno našemu itd. Tako je govorila njih domišljija, kakšna pa je resnica pri vsem tem?

Za tak polet na Mars bi bilo letošnje leto izredno pripravno. Letos je bila ta zvezda oddaljena od Zemlje le 50 milijonov kilometrov, medtem ko znaša največja razdalja, ki jo more doseči, 359 milijonov kilometrov.

Zamislimo si, da se nam je letos v resnici posrečilo zgraditi primerno vozilo za polet na Mars. Pot med Zemljo in njim smo preleteli v najkrajšem času. Pristali smo srečno in sprejelo nas je... Kdo? Kaj? Težek je odgovor na to vprašanje! Znanost nam nudi o vsem tem tako skromne podatke, da nam točnega odgovora ni mogoče dati. Iz nekaterih dejstev, ki so nam že znana, pa lahko sklepamo, da bi morali letalci na Mars vzeti s seboj posebne maske in aparate za dovajanje kisika, ker je kisika v Marsovem ozračju dalek premalo za človeške potrebe. Prav tako bi morali gostje z Zemlje biti oblečeni v posebne obleke — podobne potapljaškim — ker je zračni tlak na Marsu veliko manjši kakor na Zemlji. Če bi ne vzeli s seboj zaščitnega oklepa, v katerem bi bilo njih telo pod pritiskom, ki ga je navajeno, bi ob pristanku na Marsu tako rekoč eksplodirali, kakor se ribe, ki jih potegnemo iz velikih morskih globlin na površje, razletijo zaradi notranjega pritiska. To pa še ni vse. Na rdečkasto svetlikajoči se zvezdi vlada strupen mrz, vode ni, seveda pa tudi drugih življenjskih potrebščin ne. Strahoten mrz je spremenil večidel zvezdine površine v puščavo.

Poleg vsega tega bi jih pa čakalo še

veliko presenečenje. Telesna moč bi jim tako porastle, da bi jim bilo kljub debeli in težki opremi mogoče delati dolge skoke in dvigati težka bremena. Da bi jim noga šla v običajen človeški korak, bi bilo treba že precejšnjega zadrževalnega napa. Težnostna sila je na Marsu namreč manjša kakor na Zemlji in bi jih vsak krepkejši gib pognal daleč na levo ali desno ali pa navzgor.

Iz vsega tega sledi, da na Marsu ne morejo živeti prebivalci naše vrste. Težko pa je reči, če je na njem sploh kakšno živo bitje. Dokazov zato nimamo. Če pa je, je bržkone na poti izumiranja, saj je Mars mnogo milijonov let starejši od naše zemlje. Voda in veter že davno več ne učinkujeta na oblikovanje njegovih površinskih oblik. Le ob tečajih je opaziti nekaj belih lis, ki so podobne velikim skladom snega. Menijo, da so te lise sloji okamenele ogljikove kisline.

Kratkoma! pustimo našo raketo lepo raje pri miru in ostanimo doma. Vsekakor bi nas obisk Marsa ne zabavali niti toliko, kolikor nas more zabavati ob topli peči in v udobnem stolu roman o potovanju na Mars, porojen v domišljiji iznajdljivega in razgledanega pisatelja.

Jutrovčki pišejo

Dragi stric Matic! Moj rojstni kraj so Slape pri Devici Mariji v Polju. Tam sem preživela marsikatero srečno urico. Poleti sem nodila z brati v bližnji potok, kjer smo lovili male ribice. Pozimi smo se pa drsali in sankali na potoku. Toda kmalu je bilo vsega konec, selili smo se v Ljubljano. Toda v Ljubljani ni ne potokov in ne travnikov. Zato te prosim, če mi pošlješ kakšno knjigo, ker zelo rada čitam. Te pozdravlja

Podlipec Kati,
 Sv. Petra cesta 74, Ljubljana

Dragi stric Matic! Že komaj čakam in prosim vsaki dan z vso vneto svetega Miklavža, da bi mi prinesel knjigo ali pa mizarско orodje. Mislim, da se bo sveti Miklavž spomnil na mene in se me bo usmilil. Mislim, da bom dočaka tistega dne, ko bom dobil iz svetih rok kak dar. Če drugega ne dobim, bom zadovoljen tudi s figami in piškoti. Veš, hudobci pa so tako nesramni, da so me lansko leto vrgli v korito. Letos mislim, da kaj takega ne bodo storili. Gotovo so jih že malo ukrotili v žarečem peklju. Tudi tebi želim, da te obišče sveta roka. Te prav lepo pozdravlja

Dušan Stare, I. drž. real. gimn.
 v Ljubljani.

1. december, dan naše svobode. Zvonovi so zazvonili, naša srca so zaplamtela. ljubezen se je v njih vžgala do našega kralja Petra I. Osvoboditelja. Ker je le on tisti, ki nas je rešil izpod avstrijskega jarma in robstva, Branili bomo našo mlado Jugoslavijo do konca našega življenja. Čuvajmo našega mladega dobrega kralja Petra II. **Dragi stric Matic,** lepo te pozdravlja

Benan Gregorič, učenec 4b razr.
 na Vrtači v Ljubljani.

Dragi stric Matic! Hočem ti povedati nekaj o mojem rojstnem kraju. Moj rojstni kraj leži med visokimi gorami v lepi dolini. Ta kraj se imenuje Poliubin. Od hiše teče potoček, ki veselo skaklja čez velike skale. Komaj pričakujem počitnice, da se odpravim v ta prelepi kraj, da se malo pozabavam ob prijaznem potočku. Imam dosti za-

bave. Tam, kjer pastirji pasejo krave, je mnogo grmičev, pod katerimi rase velika množina ciklam. Ko grem s tovariši po ciklame, gremo praznih rok, po povratku pa ima vsaka v roki velik šopek teh čiščih rožic. Ako mojega pisma ne boš vrgel v koš, se bom še kaj oglasila. Te lepo pozdravlja

žen. real. gimn. v Ljubljani.
Markočič Radica, II. razr. drž.

Dragi stric Matic!

Sedaj, ko vem, kakšen si ti, ljubi striček Matiček, ti pa tudi jaz povem, kakšna deklica sem jaz.

Imam dolge lase
 na klobasice zvite,
 sem vesela deklica
 čisto atova punčka sem,
 a atek mene rad ima,
 tako tudi dobra mamica.
 Oh, striček Matiček,
 kak rada taz te imam
 in prosim lepo,
 da izžrebal me boš.

Zbogom, striček Matiček!

Najlepše te pozdravlja Anica Virant,
 učenka IV razreda v Loki pri Zidanem mostu

Trg Konjice so prijeten kraj.

Na Stajerskem leže Konjice — moj rojstni kraj.

Na severu meji na zeleno Pohorje, na jugu ga obdaja Konjiška gora, na vzhodu vinorodne Skalce, a na zahodu Mala gora. Pod Konjiško goro je visok hrib, na katerem so razvaline nekdanj slavnega gradu Tatenbach. Rečica Dravinja, ki izvira pod Roglo na Pohorju, teče skozi trg. Posebnost je ozkotirna železnica, ki drži od Poljčan do Žreč. Konjice so znane po svoji lepoti, in imajo zato mnogo obiskovalcev.

Iskreno Te pozdravlja

Zagar Zvonko, dijak, 4. razr. mešč. š.
 na Viču (161)

GOLAR MANKO:

Zalostna zgodba

Majhna Nela me je naprosila,
naj napišem kaj o mucu, zajčku
in o njenem kužku Torej, Nela,
le poslušaj, toda zgodba ni vesela.

Šli po svetu so vsi trije: kuža,
muca in pa zajček dolgouhi.
Tri so dni hodili že po cesti,
zdaj po polju majhni potepuhi.

Ko so v gozd stopili, črna tema
je objela, joj, popotne smeje,
zdaj jim tesno je bilo pri duši,
vsem so hlačke tresti se začele.

In še globlje so zašli junaki,
v šumo temno Zdajle zajček pravi:
»Raje bi pri Nelci ostali,
kar nazaj!« Na to so vsi pristali.

Toda glej, tam volk pregrozen kmalu
jih opazi, skoči mednje, niti
hip in kužek že mu zdrknil je po
grlu, niti zbogom, mogel ni zavpiti.

Zajček, mucek pa sta jo ucvrta,
kar se dalo, toda že lisica
tam je čakala na mucu, ham, in
že v želodček splavala potica.

Zdaj še zajček je ostal na svetu;
ali medved ni za grmom prežal?
Tudi zajček ni imel več časa,
da bi skrnil se vsaj, če že ne zbežal.

Ker ni zajčka, niti muca, niti
kužka več na svetu, je zdaj konec—
Zgodba res je žalostna, za solze,
res da, komaj bo zadosti lonec.

Tanja in Živa — ditakinji!

Prvi sneg

Megle
legle
so v dolino,
beli sneg
pa dol in breg
je odel v belino.

Rože bele,
zacvetele
in nam okna okrasile,
ter odcvetele
in ovele
rožice nadomestile.

Kakor ptiči,
pa kosmiči,
veselo v zraku plešejo,
in nam polje,
kar najbolje
v zimski sen zazibljejo.

Da bo spalo
in nabralo
novih snemoci,
čilo vstalo
in pognalo
novi sad pomladne dni.

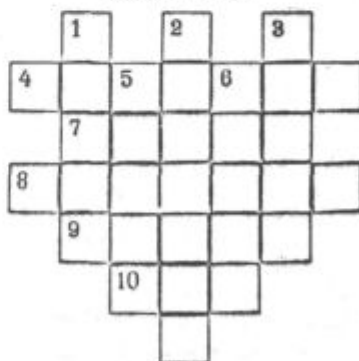
Tam v bregu,
v mrzlem snegu,
zajec se jezi:
»Mehka trava,
zelenjava,
kje si ti?

— Zasijalo
in pregnalo,
solnce bo ta mrzel sneg,
in zelenja
pa korenja
dal dovolj bo zopet breg!«

Posetnica

JULA MORDOT

Kaj čita ta le vrla mladenka najraje?
Postavite uporabljene črke v dru-
gačnem vrstnem redu, pa boste zvede-
li naslov časovisa, ki ga dekile na vso
moč rada perbira.

Križanka

Vodoravno: 4. nagradno tekmovanje,
7. tiskovina, 8. sladkovodna riba, 9.
gledališki ples, 10. žitarica.

Navpično: 1. morsk ptič, 2. domači
perutnik, 3. del roke, 5. delavec, 6. to-
plice v Posavju.

Rešitev uganke

Zdravo Sokoli!